Ә.Т. Сейтназарова, Л.Б. Жанғали, Г.Ә. Құлым

БАСТАУЫШ СЫНЫПТА ОҚЫТУДЫҢ БЕЛСЕНДІ ӘДІСТЕРІ

әдістемелік құрал

Қызылорда
2024

Ә.Т. Сейтназарова, Л.Б. Жангали, Г.Ә. Құлым

БАСТАУЫШ СЫНЫПТА ОҚЫТУДЫҢ БЕЛСЕНДІ ӘДІСТЕРІ

әдістемелік құрал

Қызылорда
2024 жыл

УДК 373 (072)
ББК 74.26
Б26

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қызылорда облысы бойынша кәсіби даму институтының 2024 жылғы 19 сәуірдегі Сараптау Кеңесінде (№3 хаттама) қаралып, баспаға ұсынылған.

Пікір жазған:
Жалмағамбетова Ж.Ж., «Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қызылорда облысы бойынша кәсіби даму институтының аға оқытушысы, п.г.м.

Құрастырған:
Сейтназарова Эльмира Тыныштықызы, Қызылорда облысы, Шиелі ауданындағы Н.Бекежанов №156 орта мектебінің бастауыш сынып мұғалімі.
Жанғали Лязат Бисенқызы, Қазалы ауданындағы К.Піріmов атындағы №103 орта мектептің бастауыш сынып мұғалімі.
Құлым Гүлсім Әбсалыққызы, Қазалы ауданындағы К.Піріmов атындағы №103 орта мектептің бастауыш сынып мұғалімі.

«Бастауыш сыныпта оқытудың белсенді әдістері» әдістемелік құрал. / құрастырған: Э.Т. Сейтназарова, Л.Б. Жанғали, Г.Ә. Құлым. «Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қызылорда облысы бойынша кәсіби даму институтының баспасы. Қызылорда қаласы: 2024 жыл. – 48 бет.

ISBN 978-601-09-6608-6

Оқу-әдістемелік құралда пәнге қойылатын қазіргі кезеңдегі талаптар мен сабақтағы күтілетін нәтиже, білім беру мазмұны бойынша оқытудағы жаңа әдіс-тәсілдер, бастауыш білім беру бойынша белсенді әдістерді тиімді пайдалану арқылы оқушылардың дағдыларын дамыту мен әдістерді тиімді пайдалану жолдары берілген.

Әдістемелік құрал білім беру ұйымдарының бастауыш сынып мұғалімдеріне оқыту үдерісінде пайдалану үшін ұсынылады.

УДК 373 (072)
ББК 74.26

ISBN 978-601-09-6608-6

© Э.Т. Сейтназарова, Л.Б. Жанғали, Г.Ә. Құлым, 2024 жыл
© «Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қызылорда облысы бойынша кәсіби даму институты, 2024 жыл

КІРІСПЕ

Әлемдік білім кеңістігіне ену жағдайында еліміздің білім беру жүйесінде түбегейлі өзгерістер жасалуда. Осыған орай, қазіргі кезде жасалып жатқан реформалар даму институттарының қалыптасуына өзгерістер әкелуде. Ең маңыздысы – заманауи білім берутарының жіргенуі, заманауи білім беру жүйесінің ендірілуі, жаңаы еліміздің даму стратегиясына сай білім беру жүйесін дамыту негізі – білім сапасының жоғары деңгейін қамтамасыз ету болып табылады. Қазақстан Республикасының 2020 жылға дейінгі Стратегиялық даму жоспарында білім беру жүйесінің барлық деңгейлері – мектепке дейінгі біліммен жоғары білімге дейін түбегейлі заманауиландырылатыны жоспарланды. Аталған Стратегиялық даму жоспарында «Білім берудің әрбір деңгейінде білім алу, сондай-ақ кәсіби біліктілікті арттыру, адамның бүкіл өмір бойы тұрақты түрде заманауи білім мен дағдыларды алу мүмкіндіктері ұсынылады», - деп көрсетілген.

Заманауи уақыт еліміздің білім беру жүйесінің алдына заманауи талаптар қойып отыр. Қазақстан Республикасының Тұңғыш Президенті Н.Назарбаев Қазақстан халқына жасаған Жолдауында: «Ең алдымен, білім беру жүйесінің рөлі өзгеруге тиіс. Біздің міндетіміз – білім беруді экономикалық өсудің заманауи моделінің орталық буынына айналдыру. Оқу бағдарламаларын оқушылардың сыни ойлау қабілетін және өз бетімен ақпарат іздеу дағдыларын дамытуға бағыттау керек», - деп атап көрсетті.

Сыни тұрғыдан ойлана білетін, түрлі қауымдастықта тиімді қарым-қатынас жасауға қабілетті, өз ойын қысқаша еркін жеткізе алатын тұлғаны тәрбиелеу үшін оқушы әлеуметтік ортада түрлі жағдаятта тілдік қарым-қатынасқа түсу, өзгелерді тыңдау, өз ойын жүйелі, толық жеткізу, пікір айту, өзгенің пікірін сыйлау, өзгенің пікірімен санасу, көзқарасын білдіру дағдыларын меңгеруі тиіс.

Заманауи оқу бағдарламасы оқушылардың коммуникативтік дағдыларын қалыптастыруды көздейді. Сондықтан оқу бағдарламасында сөйлеу әрекетінің түрлерін дамыту мәселесі басты орынға қойылған.

Оқу материалдарын оқушылардың дайындық деңгейін ескеріп, оқу мақсаттарына қол жеткізу үшін саралап ұсыну, сабақтың типі мен

Педагогикалық технологияларды меңгеру деңгейі

Меңгеру деңгейі	Теорияда	Тәжірибеде
Оңтайлы	Әртүрлі педагогикалық технологиялардың ғылыми негіздерін біледі, білім беру үдерісінде оқыту технологияларын қолданудың тиімділігіне объективті психологиялық-педагогикалық баға (және өзін-өзі бағалау) береді.	Өз қызметінде оқыту технологияларын мақсатты және жүйелі түрде қолданады, өз тәжірибесінде әртүрлі оқыту технологияларының үйлесімділігін шығармашылық түрде модельдейді.
Дамушы	• Түрлі педагогикалық технологиялар туралы түсініктері бар; • Өзінің жеке технологиялық тізбегінің мәнін негіздеп сипаттайды; пайдаланылатын оқыту технологияларының тиімділігін талдауға белсенді қатысады.	• негізінен оқыту технологиясының алгоритмін ұстанады; • қойылған мақсатқа сәйкес технологиялық тізбектерді құрастыру тәсілдерін меңгерген; • тізбектерде әртүрлі педагогикалық әдістер мен тәсілдерді қолданады.
Қарапайым	• Педагогикалық технологиялар туралы жалпы, эмпирикалық түсінік қалыптасты; • жеке технологиялық құрастырады, бірақ сонымен бірге олардың сабақ шеңберіндегі мақсатын түсіндіре алмайды; • талқылаудан жалтару педагогикалық технологияларға байланысты.	• Педагогикалық технологиялар элементтерін интуитивті, эпизодтық, жүйесіз қолданады; • өз қызметінде оқытудың қандай да бір технологиясын ұстанады; • оқыту технологиясының алгоритмінде (тізбегінде) бұзушылықтарға жол береді.

ҚОРЫТЫНДЫ

Бастауыш сыныптардың оқу бағдарламасы оқушылардың XXI ғасырдың жылдам өзгермелі зияткерлік және технологиялық ортаға қажетті дағдыларды меңгеруіне бағытталған. Ол оқушылардың өзіліктерінен игеруіне кең көлемді сұрақтар мен сыни тұрғыдан ойлау сияқты жоғары деңгейлі дағдыларды, бірлескен жұмыс, ақпараттарды өңдеу, проблемалар мен сұрақтарды шешуге ықпал етеді. Оқыту тәжірибеге бағытталған болып табылады және ол оқушылардың білетініне қосымша жасай алуына шоғырланады. Сонымен қатар, осы бағдарлама бойынша оқыту барысында оқушыларда оқу дағдыларымен қатар XXI ғасырдың мультимәдениетті қоғамында өмірдің коммуникативтілік дағдылары қалыптасады. Бұл бағдарламаны тиімді жүзеге асыруда ең алдымен мұғалімнің іс-әрекеті мен бастауыш сыныптарды оқыту үдерісін терең түсінуіне байланысты болады.

Мұғалім міндетті:

- оқытудың жағымды атмосферасын құру, барлық оқушыларды оқыту үдерісіне тарту;
- оқушыларды сенімділік, жауапкершілік, өзіндік талдау жасау, зииннуышылдыққа ұмтылу және белсенділікке тәрбиелеуге ынталандыру;
- дұрыс әдіс-тәсілдер мен оқушылардың дағдыларын дамытуға бағытталған тапсырмаларды қолдануға тиісті;
- фронтальды, жеке, жұптық және топтық жұмыс түрлерін жоспарлау, ұйымдастыру және басқару, қойылған мақсатқа сәй жоспарланған сабақтарды өткізуде материалдарды, ресурстарды және қосымша материалдарды тиімді қолдану;
- оқушыларға идеялар, нұсқау беруде, ойға салуда, сөздердің мағынасын түсіндіруде және оқушыларды мадақтауда қарапайым, түсінікті тілді қолдану;
- оқушыларды қадағалау және кері байланыс беру.

Бағдарламардың бейімделу тұрғысынан, мұғалімге өз сабағына талдау жасау үшін бастауыш сыныптың кейбір пәндерінен сабақтарды бақылау формасы жасалды.

ҚОСЫМША ӘДЕБИЕТТЕР:

1. Сағымбекова Г. «Ойнаймыз – оқимыз». «Бастауыш мектеп», №3 2002.
2. Толенова Ү. «Ойын – тәрбие құралы». «Бастауыш мектеп», №10 2000.
3. Жұмабаева Ә.Е. «Сауат ашу» оқыту әдістемесі.
4. Жақыпова Г.Ш. Математика: Мұғалімге арналған нұсқаулық.
5. Қазақстанның барлық мектептерінде білім берудің соңғы трендтері// Білімді ел.
6. «Педагог мәртебесі туралы» Қазақстан Республикасының 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 293-VI Заңы [ЭР]. – Қатынау режимі: http://adilet.zan.kz/rus/docs/Z1900000293
7. Қазақстан Республикасында білім беруді және ғылымды дамытудың 2020-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2019 жылғы 27 желтоқсандағы № 988 Қаулысы. [ЭР]. – Қатынау режимі: http://adilet.zan.kz/rus/docs/P1900000988.
8. Қазақстандағы білім беруді трансформациялау // Білімді ел. 2019. https://bilimdinews.kz/?p=67694
9. Дария Кожамжарова: педагогикалық білім беруді жаңғырту туралы // Білімді ел. 2018. https://bilimdinews.kz/?p=1883.
10. Инфографика: Болашақты қалыптастыратын білім берудегі 5 тренд/ Білімді ел. 2019. https://bilimdinews.kz/?p=34156.
11. Что такое адаптивное образование и почему оно изменит наши школы, университеты и даже онлайн-курсы// https://knife.media/adaptive-learning/
12. Вместо обычных учебников: виртуальная реальность в образовании// https://vk.ru/news/vmesto-obychnyh-uchebnikov-virtualnaya-realnost-v-obrazovanii/

МАЗМҰНЫ

1. Кіріспе.. 3
2. Бастауыш сыныптарда оқу үдерісін ұйымдастыру немесе оқыту барысы денсаулыққа зиянын тигізбес үшін қалай жасау керек?.. 6
3. Топтық жұмысты ұйымдастыру немесе балаларды ынтымақтастыққа үйрету.. 13
4. Қарым-қатынас жасауға қолайлы оқу ортасын ұйымдастыру.. 21
5. Коммуникативтік дағдыларды қалыптастыруға бағытталған белсенді оқыту әдіс-тәсілдері.. 24
6. Педагогикалық технологиялар – заманауи сабақты жобалау негізі ретінде.. 29
7. Қорытынды.. 39
8. Қосымша әдебиеттер.. 40

Ә.Т. Сейтназарова, Л.Б. Жанғали, Г.Ә. Құлым

БАСТАУЫШ СЫНЫПТА ОҚЫТУДЫҢ БЕЛСЕНДІ ӘДІСТЕРІ

әдістемелік құрал

Басуға 22.04.2024 жылы қол қойылды.
Пішімі 210x297 $^{1}/_{16}$
Офсеттік қағаз. Компьютерлік терілім
Қаріп түрі «Times New Roman»
Көлемі 3 баспа табақ.

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қызылорда облысы бойынша кәсіби даму институтында беттеліп, басылды.
Қызылорда қаласы, Әйтеке би, 2
Тел./факс.: 8 (724) 227-76-51

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қызылорда облысы бойынша
кәсіби даму институты Сараптау кеңесі отырысының
№ 3 хаттамасынан көшірме

19 сәуір 2024 жыл

Қызылорда қаласы
Қатысқандар саны: 9

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қызылорда облысы бойынша кәсіби даму институтының Сараптау кеңесі Қызылорда облысы, Шиелі ауданындағы Н. Бекежанов атындағы №156 орта мектептің бастауыш сынып мұғалімі Э.Т.Сейтназарова, Қазалы ауданындағы Қ.Пірімов атындағы №103 орта мектеп бастауыш сынып мұғалімдері Л.Б.Жанғали, Г.Ө.Құлым әзірлеген «Бастауыш сыныпта оқытудың белсенді әдістері» тақырыбындағы әдістемелік құралын сараптаудан өткізді.

Оқу-әдістемелік құралда бастауыш сыныпты оқыту мен оқуда заманауи тәсілдерді қолдануда бастауыш сынып оқушыларының метатанымдық дағдыларын дамытуға оқу дағдыларын дамыту, қалыптастырушы бағалауды тиімді пайдалануды оқу үдерісінде қолдану арқылы белсенді әдістерді пайдалану жолдарын, оқушыларда бағалау әрекеті дағдысының қалыптасуы қандай түрде жүретінін ауқымды дағдыларын дамытуға негіз болатынын түсінеді. Сабақ оқу мақсатына бағытталып, бүкіл сабақты сол мақсатқа жету тұрғысынан ұйымдастыру қажеттілігі негізделінеді. Оқу мақсатына сәйкес тапсырмаларды құрастыруға болатынын қамтамасыз етеді.

Әдістемелік құрал білім беру ұйымдарының бастауыш сынып мұғалімдеріне, білім алушыларға оқыту үдерісінде пайдалану үшін ұсынылады.

ҚАУЛЫ ЕТТІ:

«Өрлеу» БАҰО» АҚ филиалы Қызылорда облысы бойынша кәсіби даму институтының Сараптау кеңесінің шешімі негізінде Қызылорда облысы, Шиелі ауданындағы Н. Бекежанов атындағы №156 орта мектептің бастауыш сынып мұғалімі Э.Т.Сейтназарова, Қазалы ауданындағы Қ.Пірімов атындағы №103 орта мектеп бастауыш сынып мұғалімдері Л.Б.Жанғали, Г.Ө.Құлым әзірлеген «Бастауыш сыныпта оқытудың белсенді әдістері» тақырыбындағы әдістемелік құралы баспаға ұсынылсын.

Сараптау кеңесінің төрағасы **С. Серикбаев**

Хатшы **Ж. Бержанова**

УДК 373 (072)
ББК 74.26
Б26

Ә.Т. Сейтназарова, Л.Б. Жанғали, Г.Ә. Құдым
Бастауыш сыныпта оқытудың белсенді әдістері

ISBN 978-601-09-6608-6

"ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК КІТАП ПАЛАТАСЫ"

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ СТАНДАРТТЫҚ КІТАП НӨМІРІ
ISBN,
ӘМБЕБАП ОНДЫҚ ЖІКТЕУ,
КІТАПХАНАЛЫҚ-БИБЛИОГРАФИЯЛЫҚ ЖІКТЕУ,
ШТРИХ - КОД
БЕРІЛДІ (ТІРКЕЛДІ)

"НАЦИОНАЛЬНАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ КНИЖНАЯ ПАЛАТА
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН"

ПРИСВОЕНЫ (ЗАРЕГИСТРИРОВАНЫ)
МЕЖДУНАРОДНЫЙ СТАНДАРТНЫЙ КНИЖНЫЙ НОМЕР
ISBN,
УНИВЕРСАЛЬНЫЙ ДЕСЯТИЧНЫЙ КЛАССИФИКАТОР,
БИБЛИОТЕЧНО-БИБЛИОГРАФИЧЕСКИЙ КЛАССИФИКАТОР,
ШТРИХ-КОД

ISBN 978-601-09-6608-6
9786010966086